

Sociální informace VI/2022

Jak se vypořádat s dluhy

Městská část Praha 4 poskytuje v rámci odboru sociálního dluhové poradenství, a to nejen pro stávající klienty tohoto odboru, ale také pro ostatní obyvatele Prahy 4. Dluhová problematika, která často končí až uvalením exekuce na povinného, je poměrně častým sociálním problémem, se kterým se zvláště v současné složité době potýká čím dál více osob.

Pokud zde nebudeme „radit“, aby si každý rozmyslel, zda si nějaký dluh vědomě vytvoří, je potřeba poukázat i na skutečnost, že některé z nich vznikají sice zákonně, ale bez přispění samotného dlužníka. Jsou navíc i takové situace, kdy dluh způsobí jedna osoba druhé, což se často děje během manželství. Ať už dluhy vznikly jakkoli, je potřeba si je alespoň rámcově rozdělit, protože i typ závazku hraje zásadní roli v jeho pozdějším řešení. Nicméně je nezbytné uvést, že odpovědnost za vznik dluhu má v konečném důsledku vždy samotný dlužník.

Dluhy tedy můžeme rozdělit podle jejich vzniku:

1. na základě smluv

sem lze zařadit tzv. komerční dluhy, jako jsou například půjčky u bankovních i nebankovních institucí, nehrzené nájmy a poplatky za energie, ručitelství, nezaplacené účty, pokuty od dopravních podniků. Specifickými dluhy jsou i takové, které vznikly na základě společného jmění manželů.

2. na základě zákona

nehrazené daně, pokuty, poplatky, zdravotní pojištění, povinné ručení, dále dluhy z trestné činnosti nebo výživné. Tyto závazky jsou tzv. přednostními pohledávkami, pokud jsou vymáhány již exekučně, přičemž výživné je hrazeno vždy jako první.

V situaci, kdy jakýkoli dluh vznikne a věřitel, tedy ten, u koho závazek vznikl, se jej rozhodne po dlužníkovi vymáhat, bude patrně dlužníka nejdříve kontaktovat a pokusí se dosáhnout nějaké dohody, případně jej nakonec alespoň formálně vyzve k zaplacení. Pokud k tomu nedojde, obrátí se věřitel na soud dle místní příslušnosti dlužníka, kde podá žalobu nebo návrh na vydání platebního či elektronického platebního rozkazu. V situaci, kdy i přes využití případné opravné prostředky soud pravomocně rozhodne, ať už platebním rozkazem, nebo rozsudkem, o předmětném dluhu, může věřitel na jeho základě, tedy tzv. exekučního titulu, zahájit exekuci prostřednictvím jím vybraného exekučního úřadu, případně podat v některých případech návrh na výkon rozhodnutí opět prostřednictvím soudu. Náklady jednání soudu a prováděné exekuce jdou rovněž za dlužníkem a přičítají se k samotnému dluhu, tedy jistě.

Dlužníkovy prázdné kapsy věřitele nezajímají. Kdo má dluh, musí se snažit o jeho splacení.

Exekucím lze předejít spoluprací

I exekuce jako takové podléhají pravidlům, upravuje je zákon – exekuční řád. Pokud se dlužník nedohodne například na splátkovém kalendáři, může exekutor po zjištění majetku dlužníka danou částku, včetně dalších nákladů, vymáhat. Dlužník je povinen, stejně jako instituce typu úřadů, bank, pojišťoven a jiných osob, s exekutorem spolupracovat a strpět úkony, které má ze zákona povoleny. Exekuce je následně prováděna několika způsoby, které lze i kombinovat. Jde o:

- sračky ze mzdy a dalších příjmů, kdy dlužníkovi musí zůstat tzv. nezabavitelná částka příjmu,
- prodejem majetku nebo podniku,
- příkázáním pohledávky, např. blokáci bankovního účtu, kdy musí dlužníkovi zůstat alespoň dvojnásobek životního minima, o což si následně banku požádá,
- zřízením zástavního práva

Jak se tedy v situaci, kdy dluh vznikne a není jej možné splácet nebo se dostane až do fáze exekuce chovat, resp. bránit? Pokud dlužník není sám schopen problém vyřešit, například zvýšením si svých příjmů, může se pokusit dohodnout na tzv. splátkovém kalendáři, kdy mu věřitel takový postup povolí. Tato možnost však není nároková a musí dojít opravdu k dohodě. Pokud není možné splátkový kalendář dohodnout a hrozí soudní řízení, případně nastává exekuce, je čas obrátit se na dluhové poradce, ať už v rámci MČ Praha 4, nestátních neziskových organizací, či poraden. Klíčem ke správnému řešení je mít o závazcích přehled. Systém však nedává možnost, pokud tento přehled není, jednoduše zpětně závazky zjišťovat. Existují různé registry, včetně komerčních, které však nejsou často úplné. Ideálně by se měl klient obrátit na okresní nebo obvodní soud dle svého trvalého bydliště a vyžádat si tzv. výpis z exekučních a občanskoprávních řízení, kde se dluhy, jež již soud řešil nebo řeší, objevují. Dále je vhodné obejít domnělé věřitele, zejména státní instituce, a případně dluhy si ověřit a také se jednoduše rozpomenout, kde by dluh mohl v minulosti vzniknout.

Řešením je i insolvence

Dlužník by nicméně v žádném případě neměl své závazky řešit dalšími půjčkami, protože tento poměrně rychlý a dostupný způsob řešení dříve nebo později vytváří tzv. dluhovou spirálu, která složitou situaci jen prohlubuje. Závazky je možné se za pomoci odborníků pokusit sloučit, a tím dosáhnout snížení jejich objemu na poplatcích, procentních sazbách apod. Poté, co je situace zmapována, dochází ke komunikaci s věřiteli a lze snáze dospět k dohodám, například odpuštění penále a poplatků. Dlužník také může za určitých podmínek podat návrh na přerušení nebo zastavení exekuce, výsledek takového řízení však není předem jistý. Jedná se jako u všech úkonů v této oblasti o posouzení specifické situace klienta a stavu věci.

Jedním z efektivních řešení, jež nastupuje až jako poslední a je závislé rovněž na konkrétní situaci dlužníka, výši závazků a splnění zákonných pravidel, je insolvence. Klient však v tomto případě musí po celém procesu přípravy podání takového návrhu k soudu spolupracovat s právníkem, jenž návrh pomůže připravit a následně podat. Klient při úspěšné insolvenční nakonec uhradí jen část závazků, ale například výživné je i tak nutné uhradit v plné výši.

V této oblasti je možné obrátit se na vedoucího oddělení sociální prevence – dluhového poradce Odboru sociálního Úřadu městské části Prahy 4, Mgr. Libora Kovaříka, tel.: 261192203, e-mail: libor.kovarik@praha4.cz, kterého najdete v budově Úřadu MČ Praha 4, Antala Staška 2059/80b, ve druhém podlaží.

Je možné také kontaktovat nestátní neziskové organizace a dluhové poradny, které se touto problematikou zabývají a mají působnost v rámci hlavního města Prahy. Jde například o Rubikon centrum, z. ú., Společnou cestou z. s., Člověk v tísni, o. p. s., OP Remedium Praha, Proxima Sociale, o. p. s., Poradnu při finanční tísni Praha apod. (red)

PŘIJĎTE MEZI NÁS

Kdo by měl zájem vykonávat sociální práci a splňuje předepsané podmínky, může se přihlásit do výběrového řízení, které najde na stránkách městské části Praha 4 – www.praha4.cz. Pokud potřebujete pro své rozhodnutí více informací, můžete se obrátit na vedoucí odboru nebo na vedoucí příslušného oddělení.

ČEKÁME NA VÁS.

**Kontakt: vedoucí OSPOD
Bc. Petra Opočenská, DiS.
tel. 261 192 336
e-mail: petra.opocenska@praha4.cz**